

МБОУ «Гимназия №125» Казан шәһәре
Совет районы

Тема: “Теркәгечләр”

Татар теле укытучысы
Хөснуллина Чулпан

Төркөгөчлөр

(союзы)

Нәрсә соң ул теркәгеч?

Теркәгеч- ярдәмлек
сүз, ул жөмлөләрне һәм
зләрне үзара бәйли.

Мисаллар:

Илсөяр үзеннән ерак түгел аяк тавышлары ишетте, ләкин алга баруыннан туктамады...

Аның алдына ике кеше килеп басты, һәм Илсөяр артына чигенде, **чөнки** ул куркып калды.

...Бераздан Илсөяр, шатланып, Костинга каршы йөгерде һәм колагына атасы әйтергә кушканнарны пышылдады.

Төркәгечләрнең

Төрлөрү

Төркәгечләр

Төркәгечләр			
Төзүче төркәгечләр			Ияртүче төркәгечләр
жыючы	Каршы куючы	бүлүче	Чөнки, ки, гүя, гәрчә, әгәр.
Һәм, да-дә, та-тә, ни-ни, тагын, янә	Ләкин, ә, тик, бәлки, әмма, фәкать, бары тик	Я, яки, яисә	

Төркәгечләрне тап

1. Уйламыйча дустым бер сүз әйтте:

Ул сүз йөрәгемә кадалды.

Үзе берни белми китеп барды.

Ә сүз калды.

Ул сүз тора минем йөрәгемдә

(Аннан авыр яра юк сыман).

Жәясеннән ялгыш атылып киткән

Һәм дустына тигән ук сыман.

Natawa

Төркөгөчлөрнө тап

2. Аралап та эзлим, кармалап та,
Жан тынлыгы кайсы ноктада?
Белеп торам: эгэр таба калсам,
Минем өчен яшәү туктала.
(Сәйдә Зыялы)

3. Гомер уза...

Ә мин алга барам;

Яргаланам язмыш ярыдай.

Татар теленнән рус теленә тәржемә ит

1. Мин математика дәресен яратам, ә син ?
2. Әти дә, әни дә миңа яңа елга бүлэк бирделәр.
3. Азат та, Аяз да әниләрен бик хөрмәт итәләр.
4. Малайлар телевизор карарга һәм компьютерда уйнарга яраталар.

Ә хәзер рус теленнән татар

теленә тәржемә итеп кара

1. Я и мама гуляем по улице.
2. И папа, и мама меня очень любят.
3. На уроке татарской литературы Булат читает текст, а Ильнур пишет в тетради.
4. Мальчик не пошёл в школу, потому что сегодня заболел.
5. Девочка подготовилась к уроку, но пятёрку не получила.

Жәмләләрне укып, теркәгечләрне табыгыз

Бил төрөн билгеләгөз

Мулла белән мәзин барын да ашы,
өлеше, калжасы, жимеш суы берсе
ртыннан берсе- һәммәсе дә чыкты.
Өлкәнрәкләр бик акыллы кыяфәттә
өйләшкәләп утырдылар, яшьләр күбрәк
шау ягын кайгыртты. Шулай да хәзрәт
елән мәзин бик озак юанмадылар. Алар
бит белеп тора: туйның иң чын, иң кызык
ягы шуннан соң гына башлана.

(Гомәр Бәширов)

Сау бул!

